

УДК 343.352:342.95

DOI <https://doi.org/10.32782/cuj-2025-3-5>**Кузь Тетяна Володимирівна**

доктор філософії у галузі права,
доцент кафедри адміністративного права та судочинства
Західноукраїнського національного університету
ORCID: 0000-0002-6854-9230

ЄДИНИЙ ДЕРЖАВНИЙ РЕЄСТР ОСІБ, ЯКІ ВЧИНИЛИ КОРУПЦІЙНІ АБО ПОВ'ЯЗАНІ З КОРУПЦІЄЮ ПРАВОПОРУШЕННЯ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Статтю присвячено комплексному аналізу правових засад функціонування Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, з урахуванням останніх змін до законодавства, зокрема Закону України «Про запобігання корупції». У роботі розглянуто сучасний порядок формування, оновлення та використання вказаного Реєстру, охарактеризовано його значення для забезпечення прозорості у сфері державного управління, підвищення рівня довіри до публічної служби, дотримання принципів доброчесності під час призначення на посади в органи влади, а також у сфері здійснення публічних закупівель.

Особливу увагу приділено проблемним аспектам попередньої редакції закону, зокрема питанню безстрокового зберігання інформації про осіб, визнаних винними у вчиненні корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень. Таке регулювання, хоч і було спрямоване на зміцнення дисципліни та запобігання повторним порушенням, викликало суттєві застереження з боку правозахисної спільноти та міжнародних інституцій. Особливої актуальності тема набула після рішення Європейського суду з прав людини у справі «Ситник проти України» (2025), яким було визнано порушення права на повагу до приватного життя через надмірну тривалість збереження даних у Реєстрі.

У зв'язку із цим у публікації проаналізовано сутність і правові наслідки внесених змін до антикорупційного законодавства, відповідно до яких після закінчення визначених строків інформація про осіб підлягає видаленню з Реєстру порушників. З'ясовано, що нововведення спрямовані на усунення правових прогалин, дотримання принципу пропорційності, а також гармонізацію національного законодавства з вимогами Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Автором також здійснено оцінку ефективності чинних механізмів ведення Реєстру, визначено ризики їх практичного застосування та запропоновано шляхи подальшого вдосконалення цієї сфери. Отримані результати мають практичне значення для правозастосовної діяльності, а також можуть бути враховані під час підготовки пропозицій до законопроектів у сфері антикорупційної політики

Ключові слова: корупція, державна служба, публічне управління, реєстр корупціонерів, реєстр порушників, НАЗК, антикорупційна політика, корупційне правопорушення, пов'язане з корупцією правопорушення.

Kuz T. V. A single state register of persons who have committed corruption or corruption-related offenses: transformation of legal regulation

The article is devoted to a comprehensive analysis of the legal principles of the functioning of the Unified State Register of Persons Who Have Committed Corruption or Corruption-Related Offenses, taking into account the latest amendments to the legislation, in particular the Law of Ukraine "On Prevention of Corruption". The paper examines the current procedure for the formation, updating and use of the said Register, characterizes its importance for ensuring transparency in the sphere of public administration, increasing the level of trust in the public service, ensuring integrity when appointing to positions in government bodies, as well as when carrying out public procurement.

Particular attention is paid to the problematic aspects of the previous version of the law, in particular the issue of indefinite storage of information about persons found guilty of committing corruption or corruption-related offenses. Such regulation, although aimed at strengthening discipline and preventing repeated violations, has caused significant reservations from the human rights community and international institutions. The topic became particularly relevant after the decision of the European Court of Human Rights in the case of Sytnyk v. Ukraine (2025), which recognized a violation of the right to respect for private life due to the excessive duration of data storage in the Register.

In this regard, the publication analyzes the essence and legal consequences of the amendments made to the anti-corruption legislation, according to which, after the expiration of certain periods, information about individuals is subject to exclusion from the Register of Violators. It was found that the innovations are aimed at eliminating legal gaps, observing the principle of proportionality, as well as harmonizing national legislation with the requirements of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms.

The author also assessed the effectiveness of the existing mechanisms for maintaining the Register, identified the risks of their practical application, and proposed ways to further improve this area. The results obtained have practical significance for law enforcement activities, and can also be taken into account when preparing proposals for draft laws in the field of anti-corruption policy.

Key words: corruption, public service, public administration, register of corrupt persons, register of violators, NAZK, anti-corruption policy, corruption offence, corruption-related offence.

Вступ. Корупція є однією з найбільш небезпечних загроз для демократичного розвитку та стабільності правової держави, а також значним чинником, що гальмує економічне зростання й підриває довіру громадян до влади. Антикорупційна політика України спрямована на формування дієвих механізмів запобігання та протидії корупційним проявам, серед яких важливе місце посідає функціонування Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення (далі – Реєстр порушників, Реєстр). Цей Реєстр виконує функцію офіційної бази даних, що забезпечує відкритий доступ до інформації про осіб, притягнутих до відповідальності за корупційні правопорушення, підвищуючи рівень прозорості та підзвітності державних органів.

У Реєстр порушників вносяться дані про осіб, яких притягнуто до кримінальної, адміністративної, дисциплінарної відповідальності за дії корупційного спрямування – від невчасного подання декларації до отримання заборонених матеріальних благ.

Загалом відомості, внесені до Реєстру порушників, зберігаються безстроково та не підлягають видаленню, за винятком випадків, коли скасовано відповідне судове рішення чи дисциплінарний акт, відбулася реабілітація особи або інші передбачені законом підстави. Таке положення впливає зі змісту ст. 59 Закону України «Про запобігання корупції» [1] та Положення про Єдиний державний реєстр

осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, затвердженого рішенням НАЗК від 09.02.2018 № 166 (зарєєстровано в Мін'юсті України за № з0345-18), зі змінами [2]. Однак станом на сьогодні в наукових колах і правозастосовній практиці триває активна дискусія щодо обґрунтованості безстрокового зберігання цієї інформації, зокрема з огляду на рішення Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) у справі «Ситник проти України» від 24 квітня 2025 р., заява № 16497/20 [3], що стало поштовхом до внесення змін у антикорупційне законодавство.

Аналіз цих новацій дає змогу оцінити їх ефективність у контексті загальної антикорупційної політики та визначити перспективні напрями розвитку правового регулювання у цій сфері.

Матеріали та методи. Серед вітчизняних вчених, які зробили внесок у вивчення проблематики протидії корупції, слід відмітити праці Сімакової С. І., Пашинського А. П., Бровко Н. І., Лиходєд Д. Ю., Маслової Я., Головкина Б. М., Шевченко Р., Мельника М. І., Тертишник В. М., Батраченко Т. та інших. Окремі питання антикорупційної політики є темою для круглих столів та обговорень серед сучасних науковців і практиків.

Однак наразі існує потреба у більш ґрунтовному вивченні питань функціонування Реєстру порушників, що зумовлена браком досліджень, які комплексно аналізують правові засади його створення та ведення. Також вне-

сені законодавчі зміни, що стосуються порядку формування та доступу до Реєстру, потребують наукового осмислення, оцінки їх ефективності та впливу на практику, що робить цю тему особливо актуальною. Дослідження спрямоване на виявлення проблемних аспектів правового регулювання Реєстру порушників, оцінку ефективності нововведень і визначення перспектив подальшого вдосконалення механізмів ведення Реєстру порушників.

У статті застосовано комплекс сучасних наукових методів, що забезпечили всебічний правовий аналіз функціонування Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, а також дали змогу оцінити вплив законодавчих змін на дотримання прав людини.

Зокрема, формально-юридичний (догматичний) метод використано для дослідження нормативно-правової бази, що регламентує створення, ведення, зберігання й оновлення Реєстру, включно з положеннями Закону України «Про запобігання корупції» та відповідних підзаконних актів. Порівняльно-правовий метод дав змогу проаналізувати відповідність національного правового регулювання міжнародним стандартам, а також врахувати правові підходи, сформовані у практиці Європейського суду з прав людини, зокрема в рішенні у справі «Ситник проти України» (2025).

З метою тлумачення нових законодавчих положень щодо строків зберігання інформації у Реєстрі та підстав для її видалення застосовано метод правової інтерпретації. Історико-правовий метод дав змогу простежити еволюцію підходів до функціонування Реєстру, а також виявити недоліки попереднього законодавчого регулювання. Крім того, використано прогностичний метод для формулювання пропозицій щодо вдосконалення законодавства з метою узгодження антикорупційної політики України з європейськими стандартами у сфері прав людини.

Результати. Історія ведення Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення в Україні, бере свій початок з 2014 року, коли було прийнято новий Закон України «Про запобігання корупції» від

14.10.2014 № 1700-VII. Статтею 59 Закону було передбачено, що «відомості про осіб, яких притягнуто до кримінальної, адміністративної, дисциплінарної або цивільно-правової відповідальності за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, а також про юридичних осіб, до яких застосовано заходи кримінально-правового характеру у зв'язку з вчиненням корупційного правопорушення, а також додаткові (нефінансові) заходи кримінально-правового характеру, вносяться до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, що формується та ведеться Національним агентством. Відомості про осіб, які входять до особового складу органів, що провадять оперативно-розшукову або розвідувальну чи контррозвідувальну діяльність, належність яких до вказаних органів становить державну таємницю, та яких притягнуто до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень, вносяться до розділу з обмеженим доступом Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення» [1].

Згодом на виконання норм Закону було затверджено Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення [2], і його ведення розпочалося з 4 лютого 2019 року.

Держателем Реєстру є Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК). Дані Реєстру є повністю відкритими: будь-яка особа може безплатно перевірити інформацію в Реєстрі в цілодобовому режимі [4]. Отже, відкритими в Реєстрі є відомості про: «прізвище, ім'я, по батькові порушника; місце його роботи, посада на час вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення; склад правопорушення; вид покарання (стягнення); спосіб вчинення дисциплінарного корупційного проступку; вид дисциплінарного стягнення» [1]. Ця інформація не належить до конфіденційної, тому не обмежується в доступі.

Донедавна всі записи про особу, що вчинила корупційне чи пов'язане з корупцією правопорушення, вносилися до Реєстру порушни-

ків довічно, за винятком обмеженого переліку підстав для видалення інформації про таку особу з Реєстру, а саме: «ухвала суду про скасування вироку; винесення виправдувального вироку; відновлення пропущеного строку на апеляційне оскарження; скасування постанови про накладення адміністративного стягнення за корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення; розпорядчий документ або судові рішення про скасування розпорядчого документа про накладення дисциплінарного стягнення; заява особи, яка з 24 лютого 2022 року до припинення або скасування воєнного стану брала безпосередню участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави, у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України у складі Збройних Сил України, Державної прикордонної служби України, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Управління державної охорони України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань» [2].

Отже, Реєстр порушників є важливим інструментом (НАЗК), призначеним для перевірки відомостей про осіб, які претендують на посади з корупційним ризиком. Водночас його функціональність виходить за межі кадрового контролю – дані Реєстру використовуються для аналізу корупційних ризиків у різних сферах суспільного життя, включно з перевіркою надійності контрагентів, що здійснюється державними органами, бізнесом і громадськими організаціями. У Реєстрі зосереджено інформацію не лише про фізичних осіб, визнаних винними у вчиненні корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, але й про юридичних осіб, до яких суд застосував кримінально-правові заходи через такі правопорушення [4].

НАЗК здійснює регулярне оновлення даних Реєстру, що забезпечує його актуальність і достовірність. Основним джерелом надходження інформації є Єдиний державний реєстр судових рішень. У випадках, коли особа

притягується до кримінальної або адміністративної відповідальності за корупційні діяння, Державна судова адміністрація передає НАЗК електронні копії судових рішень, які набрали законної сили. З метою прискорення цього процесу було впроваджено автоматизований канал обміну даними між судовими й антикорупційними реєстрами, що мінімізує ризики затримок і людських помилок [5].

Переважає більшість записів у Реєстрі стосується адміністративних правопорушень. Серед них найпоширенішими є: неповідомлення про наявність конфлікту інтересів; порушення встановлених законом обмежень щодо подарунків; несвоєчасне подання без поважних причин декларацій особами, які зобов'язані їх подавати згідно із законом.

Переважно за такі правопорушення передбачено незначні штрафи, однак навіть після їх сплати інформація про службовця залишається в Реєстрі на одному рівні з даними про осіб, засуджених за серйозні кримінальні злочини корупційного характеру: хабарництво, підкуп, привласнення чи розтрату майна, зловживання владою або службовим становищем, фальсифікацію документів та інші тяжкі злочини [6].

Окрему категорію становлять дисциплінарні порушення. У таких випадках не застосовуються штрафи чи судові рішення – достатньо дисциплінарного стягнення (наприклад, догани або звільнення), щоб дані про особу були внесені до Реєстру. У випадках, коли до посадової особи застосовано дисциплінарне стягнення, обов'язок подання відповідної інформації до НАЗК для внесення її до Реєстру покладається на орган, який наклав таке стягнення. Такий механізм дає змогу фіксувати не лише правопорушення, підтверджені судовими рішеннями, але й дисциплінарні проступки, що свідчать про неналежну поведінку службовців і можуть створювати потенційні корупційні ризики. Цим самим забезпечується більш комплексний підхід до оцінки доброчесності осіб, що займають або претендують на відповідальні посади.

Варто також звернути увагу, що реєстр виконує функцію інструменту перевірки кандидатів на посади з підвищеним корупційним

ризиком. Його даними активно користуються роботодавці, державні органи, бізнес-структури та громадські організації для оцінки доброчесності осіб [7, с. 154].

Незважаючи на однозначно позитивні аспекти функціонування Реєстру порушників, хочемо зауважити, що внесення особи до Реєстру фактично формує для неї стійку негативну репутаційну характеристику, що може спричиняти істотні репутаційні втрати. І хоча сам факт наявності запису не є безпосередньою підставою для відмови у працевлаштуванні, остаточне рішення належить роботодавцеві. У більшості випадків він враховує можливі репутаційні ризики та суспільний резонанс, що може виникнути в разі залучення до роботи особи з «корупційним минулим».

Під час конкурсних відборів на державні посади або до наглядових рад наявність інформації про кандидата в Реєстрі порушників зазвичай розглядається як ключовий фактор, що знижує його шанси на успішний результат, навіть за умови високої професійної компетентності та бездоганних фахових характеристик [8, с. 297].

Стосовно юридичних осіб, то норми Закону України «Про публічні закупівлі» покладають на замовників пряму вимогу відхиляти тендерні пропозиції учасників, дані про яких внесено до Реєстру порушників.

Крім того, законодавство передбачає низку обмежень щодо доступу до державної служби. Зокрема, особа, притягнута судом до адміністративної відповідальності за корупційне правопорушення, протягом трьох років не може бути призначена на державну службу. У випадку кримінальних правопорушень суд має право встановити додаткову заборону на зайняття певних посад у визначений строк.

Станом на сьогодні в Реєстрі порушників міститься понад 50 тис. записів про фізичних та юридичних осіб, які є порушниками антикорупційного законодавства [9]. Донедавна відомості про них мали б зберігатися в Реєстрі довічно.

Однак з 17 липня 2025 року в Україні почали діяти нові правила щодо функціонування Реєстру порушників, оскільки було внесено

зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо підвищення відповідальності за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення» № 4496 [10]. Цим змінам передувало резонансне рішення Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) у справі «Ситник проти України» від 24 квітня 2025 р., заява № 16497/20. Згідно з матеріалами цієї справи, у квітні 2020 року Ситник А. В. подав заяву до ЄСПЛ про порушення його прав за ст. 6, ст. 8 та ст. 18 Конвенції. Через п'ять років Суд виніс рішення у справі «Ситник проти України» на користь заявника, визнавши порушення всіх трьох статей. Ситник стверджував, що безстрокове внесення до Реєстру корупціонерів без урахування тяжкості правопорушення порушує його право на повагу до приватного життя та завдає репутаційних втрат. ЄСПЛ дійшов висновку, що довічне зберігання таких даних не є пропорційним задекларованій меті запобігання корупції та вказує на системні недоліки у функціонуванні Реєстру.

Отже, рішення ЄСПЛ у справі «Ситник проти України» створило важливий прецедент для перегляду положень законодавства, що регулюють функціонування Реєстру порушників. Суд фактично визнав, що безстрокове зберігання даних у публічній частині Реєстру без урахування тяжкості правопорушення та можливості реабілітації порушує баланс між публічним інтересом і правом на приватне життя. ЄСПЛ окремо наголосив на порушенні принципу пропорційності щодо довічного внесення особи до Реєстру корупціонерів, незалежно від інших аргументів заявника. Це свідчить, що порушення було встановлено не лише в контексті справи Ситника А. В., але й через системні вади правового регулювання функціонування Реєстру [11, с. 106].

Таким чином, це рішення стало каталізатором для внесення змін до ст. 59 Закону України «Про запобігання корупції» та запровадження чітких критеріїв строків зберігання інформації в Реєстрі та диференціації санкцій залежно від характеру правопорушення.

Ці зміни передбачають, що «строк зберігання відомостей в Єдиному державному реєстрі осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, становить:

1) відомостей про притягнення до цивільно-правової відповідальності фізичної особи за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень – один рік;

2) відомостей про накладення адміністративного стягнення на фізичну особу за вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення – один рік;

3) відомостей про притягнення до кримінальної відповідальності фізичної особи за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень – до погашення або зняття судимості з особи;

4) відомостей про юридичних осіб, до яких застосовано заходи кримінально-правового характеру у зв'язку з вчиненням корупційного правопорушення, – п'ять років.

Після закінчення строків, визначених цією частиною, відомості про особу в Єдиному державному реєстрі осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, підлягають виключенню» [1].

Недоліком вищезгаданого закону вважаємо те, що законодавець не передбачив порядку вилучення з Реєстру порушників відомостей про осіб, які притягнуті до дисциплінарної відповідальності за правопорушення, пов'язані з корупцією. Вважаємо за доцільне передбачити можливість НАЗК видаляти такі дані з Реєстру після спливу одного року з дня накладення дисциплінарного стягнення.

Також після вищезгаданих змін порядок проведення спеціальної перевірки НАЗК передбачатиме перевірку наявності в Реєстрі по-

рушників даних про кандидата на посаду та наявності підстав для вилучення з Реєстру порушників відомостей про кандидата на посаду. Результати спеціальної перевірки передаються ініціатору лише після вилучення даних кандидата з Реєстру порушників (якщо є підстави). Водночас, відповідно до ч. 2 ст. 19 Закону «Про державну службу» [12], НАЗК повідомляє про осіб, які протягом трьох років після адміністративного корупційного правопорушення не можуть бути призначені на державну службу, незалежно від наявності їхніх даних у Реєстрі.

Висновки. Підсумовуючи результати дослідження, можна стверджувати, що Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, залишається одним із ключових інструментів антикорупційної політики в Україні. Однак сучасні виклики, виявили системні недоліки його функціонування, серед яких – безстроковість зберігання даних і недостатня диференціація між видами правопорушень. Це зумовило потребу в удосконаленні законодавчих норм із метою досягнення балансу між публічними інтересами та правами людини. Оцінка ефективності останніх нововведень свідчить про позитивні зрушення щодо дотримання принципу пропорційності та забезпечення права на захист репутації та є позитивним кроком у напрямі дотримання міжнародних стандартів у сфері прав людини.

Вважаємо, що подальше вдосконалення Реєстру порушників повинно передбачати створення збалансованої моделі, яка б одночасно забезпечувала ефективність антикорупційних заходів і дотримання прав осіб, внесених до Реєстру порушників.

Література

1. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1893-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення: 27.07.2025).
2. Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення : наказ Національного агентства з питань запобігання корупції від 09.02.2018 № 166. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0345-18#Text> (дата звернення: 27.07.2025).
3. Judgment of European Court of Human Rights of 24.04.2025 the case of SYTNYK v. UKRAINE. Application no. 16497/20. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B»itemid»:«001-242999»%7D> (дата звернення: 27.07.2025).
4. Порядок надсилання копій судових рішень щодо осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, та щодо юридичних осіб, до яких застосовано заходи кримінально-

12. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення: 27.07. 2025).

7. Maslova, Ya. (2020). Teoretyko-pravova kharakterystyka administruvannya reiestriv Natsionalnoho ahenstva z pytan zapobihannya koruptsii [Theoretical and Legal Characteristics of the Administration of NACP Registers]. *Pravovi Novely*, 2 (13/2021), 154–160 [in Ukrainian].

8. Shevchenko, R. (2023). Vidkryti dany yak instrument zapobihannia instytuttsiinii koruptsii [Open Data as a Tool to Prevent Institutional Corruption]. In *Teoretychni ta praktychni doslidzhennia molodykh vchenykh: Proceedings of the 17th Int. Conf. of Master's and PhD Students* (pp. 297–298). Kharkiv [in Ukrainian].

9. Yedynyi derzhavnyi reiestr osib, yaki vchynyly koruptsiini abo pov'iazani z koruptsiieiu pravoporushennia. Natsionalne ahenstvo z pytan zapobihannia koruptsii [Unified State Register of Persons Who Committed Corruption Offenses. NACP]. Retrieved from <https://corruptinfo.nazk.gov.ua/> (accessed July 27, 2025) [in Ukrainian].

10. Pro vnesennia zmin do Kodeksu Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia, Kryminalnoho kodeksu Ukrainy, Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv shchodo pidvyshchennia vidpovidalnosti za koruptsiuu: Zakon Ukrainy vid 17.06.2025 No. 4496-IX [Law of Ukraine on Amendments Regarding Liability for Corruption Offenses]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4496-20#Text> (accessed July 27, 2025) [in Ukrainian].

11. Pashynskyi, A.P. (2025). Maibutnie Reiestru koruptsioneriv pislia rishennia YESPL u spravi “Sytnyk proty Ukrainy” [The Future of the Corruption Register After the ECtHR Judgment in “Sytnyk v. Ukraine”]. *Ekonomichna Teoriia ta Pravo*, 2 (61), 102–118. <https://doi.org/10.31359/2411-5584-2025-61-2-102> [in Ukrainian].

12. Pro derzhavnu sluzhbu: Zakon Ukrainy vid 10.12.2015 No. 889-VIII [On Civil Service: Law of Ukraine of December 10, 2015 No. 889-VIII]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (accessed July 27, 2025) [in Ukrainian].

Дата надходження статті: 04.08.2025

Дата прийняття статті: 10.09.2025

Опубліковано: 12.11.2025